

Stefan Majsterek

Praca społeczna adwokatury łódzkiej

Palestra 10/11(107), 2-7

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Praca społeczna adwokatury łódzkiej

Adwokat ze względu na charakter swej pracy zawodowej i bezpośredniość ze społeczeństwem, jak również ze względu na wysokie kwalifikacje zawodowe jest szczególnie predysponowany do pracy społecznej.

Adwokatura łódzka od dawna rozumiała to dobrze i doceniała wagę pracy społecznej. Stąd też ci z kolegów, którzy odczuwali potrzebę pracy społecznej, przystąpili do niej już w pierwszych latach istnienia Polski Ludowej. Były to jednak zrazu poczynania indywidualne i władze samorządowe przeważnie nie miały o nich wiadomości. Dopiero z chwilą powstania zespołów adwokackich i zacieśnienia się więzi organizacyjnej pomiędzy adwokatami a władzami samorządowymi stwierdzono, że szeregi kolegów jest od dawna czynnie zaangażowanych w pracy różnych organizacji społecznych.

Znaczenie pracy społecznej doceniała również i Rada Adwokacka, skoro już w roku 1954 powołała specjalną Komisję pracy społecznej. Praca społeczna adwokatów koncentrowała się wówczas przeważnie w Towarzystwie Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i w towarzystwie Wiedzy Powszechnej. O wartości pracy społecznej adwokatów w tym okresie może świadczyć powierzenie im obowiązków lektorów i powołanie do zarządów TPPR, nawet do Zarządu Głównego, i odznaczenie Złotymi Odznakami TPPR. Za pracę w tym okresie kilku kolegów otrzymało odznaczenia państwowe.

W okresie późniejszym kontakt Rady Adwokackiej z adwokatami pracującymi społecznie znacznie się rozluźnił. Jakkolwiek również pierwsza z wyboru Rada Adwokacka powołała Komisję pracy społecznej, to jednak trzeba stwierdzić, że nie miała ona właściwego rozeznania w tej kwestii. Zainteresowanie powołanej przez Radę Adwokacką komisji przejawiało się wówczas głównie w udziale — w charakterze przedstawiciela adwokatury — w takich organizacjach społecznych, jak Komitet Repatriacyjny przy PCK, Polski Czerwony Krzyż i Towarzystwo Rozwoju Ziemi Zachodnich, a nadto w mobilizowaniu adwokatów do jednorazowych prac z okazji np. wyborów do Sejmu i do rad narodowych, wyborów ławników sądowych itd. oraz do popularyzowania prawa w terenie. Natomiast Rada Adwokacka i Komisja pracy społecznej były dobrze zorientowane w ilościowym i jakościowym (w sensie sprawowanych funkcji) udziale adwokatów w pracy Zrzeszenia Prawników Polskich. O pracy adwokatów w innych organizacjach społecznych mniej wiadano wobec braku odpowiedniej ewidencji.

W roku 1965, z inicjatywy Naczelnej Rady Adwokackiej Łódzka Rada Adwokacka zebrała od członków Izby ankietę dotyczącą pracy społecznej. Wyniki ankiety były dla Rady przyjemnym zaskoczeniem, gdyż

okazało się, że 39% ogółu adwokatów Izby łódzkiej pracuje społecznie. Odsetek ten niewątpliwie był wyższy, ankietę bowiem rozესłano w okresie urlopowym, wskutek czego nie wszyscy koledzy na nią odpowiedzieli.

Na podstawie wyników ankiety stwierdzono, że 181 adwokatów izby łódzkiej pracuje społecznie, w tym:

w mieście Łodzi	— 104
na terenie województwa	— 77

Obecnie pracuje społecznie przeszło 200 kolegów.

W poszczególnych organizacjach społecznych pracuje:

w Zrzeszeniu Prawników Polskich	— 40	adwokatów
w Lidze Kobiet	— 35	„
w Komitetach Frontu Jedności Narodu	— 25	„
w Komitetach Blokowych i Domowych	— 21	„
w Komitetach Rodzicielskich	— 20	„
w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej	— 20	„
w Społecznych Komisjach Pojednawczych	— 15	„
w Komisjach Badania Zbrodni Hitlerowskich	— 14	„
w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację	— 12	„
w Towarzystwie Przyjaźni Polsko-Radzieckiej	— 8	„
w Polskim Komitecie Pomocy Społecznej	— 7	„
w Związku Harcerstwa Polskiego	— 5	„
w Kółkach Rolniczych	— 5	„

Poza tym kilku kolegów pracuje w towarzystwach kulturalnych, w kołach łowieckich, związkach i klubach sportowych, organizacjach społecznych oraz w ORMO w charakterze społecznych inspektorów ruchu drogowego.

W szczególności należy podkreślić, że obecnie 19 adwokatów jest członkami rad narodowych i komisji rad narodowych. W poprzedniej kadencji rad narodowych było adwokatów 10. Mimo że obecnie wzrost ten wynosi prawie 100%, uważamy, że znacznie większa liczba adwokatów mogłaby z pożytkiem pracować w radach narodowych, zwłaszcza w komisjach tych rad. Za trafnością tego wniosku wydaje się przemawiać ocena dotychczasowej pracy adwokatów w radach narodowych i ponowny ich wybór do rad. Dla przykładu: dziekan Rady adv. Zygmunt Albrecht jest radnym Rady Narodowej m. Łodzi już w okresie trzeciej kadencji, a adwokaci Jadwiga Siemaszkiewicz, Tadeusz Przybyłowski, Jerzy Wolski, Jan Serwan, Janina Zawadzka i Karolina Mazurek zostali powtórnie wybrani do rad narodowych lub komisji rad narodowych. Wymienieni koledzy, będąc radnymi, z reguły niemal pełnią obowiązki przewodniczących komisji rad narodowych.

Przedmiotem szczególnej satysfakcji dla adwokatury łódzkiej jest wyróżnienie aktywistki społecznej adv. Barbary Wąsowicz, która piastuje już drugi raz godność wiceprzewodniczącej Prezydium Rady Narodowej m. Łodzi. Członkami prezydium rad narodowych na szczeblu powiatowym są adwokaci Kazimierz Kempański i Tadeusz Przybyłowski.

Wysokie stanowiska w organizacjach społecznych zajmują adwokaci Andrzej Jaklicz i Jerzy Wolski. Pierwszy jest przewodniczącym Dzielnicowego Komitetu Frontu Jedności Narodu Łódź-Śródmieście, a dru-

gi — przewodniczącym Powiatowego Komitetu Frontu Jedności Narodu w Radomsku i członkiem Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu w Łodzi. Adw. Stefan Talikowski jest przewodniczącym Miejskiego Komitetu Budowy Szkół i Internatów w Kutnie oraz członkiem Wojewódzkiego Komitetu tegoż funduszu.

Szczególnie wydajnie pracują adwokaci łódzcy w Zrzeszeniu Prawników Polskich, uczestnicząc w pracach organizacyjnych, w akcji odczytowej i popularyzacji prawa. W pracach Zarządu Okręgu ZPP pracuje 7 kolegów, a w Zarządzie Koła Łódzkiego ZPP — 8. Na terenie województwa łódzkiego prawie w każdym powiecie adwokaci są członkami zarządów kół terenowych ZPP, a w 4 powiatach piastują godność przewodniczących zarządów. W akcji odczytowej prowadzonej przez Zrzeszenie Prawników Polskich adwokaci aktywnie uczestniczą w sekcjach: cywilnej, karnej i prawa gospodarczego.

Czynnie uczestniczą w pracach organizacji kobiecych na terenie miasta Łodzi i województwa łódzkiego koleżanki adwokatki. Pracują one we władzach organizacji kobiecych od najniższych komórek organizacyjnych aż do Zarządu Głównego włącznie. Z inicjatywy koleżanek zostały utworzone na terenie miasta dzielnicowe poradnie Ligi Kobiet oraz poradnie przy Zarządzie Łódzkim Ligi Kobiet. W poradniach tych koleżanki udzielają bezpłatnej pomocy prawnej kobietom. Koleżanki adwokatki pracują też w Polskim Komitecie Pomocy Społecznej. Podkreślić należy, że koleżanka Krystana Bielawska-Jackowska jest wiceprzewodniczącą sekcji prawniczej Zarządu Głównego Ligi Kobiet.

Wielu kolegów pracuje społecznie w istniejącym na terenie izby łódzkiej Związku Adwokatów, który w swoim czasie powołany był jako związek związku zawodowego.

Związek Adwokatów prowadzi wśród adwokatów i dla adwokatów działalność kulturalną, wydawniczą i socjalną, urządzając imprezy odczytowe, towarzyskie, akademie okolicznościowe oraz imprezy dla dzieci adwokackich, Związek wydaje opracowania adwokatów Janiny Kruszewskiej i Herakliusza Żwiręto z zakresu prawa gospodarczego. Przed kilku laty Związek wystąpił z inicjatywą budowy ośrodka wypoczynkowego w Grotnikach koło Łodzi. Dziś śmiało można powiedzieć, że inicjatywa ta została w pełni urzeczywistniona. Na obszarze leśnym o pow. ok. 6 ha powstał ośrodek liczący już obecnie 30 domków kempingowych, wyposażony w wodę i światło, świetlicę, urządzenia gospodarcze i sanitarne. Ośrodek powstał z funduszy pochodzących ze specjalnie uchwalonych na ten cel składek adwokackich, z dotacji Rady Adwokackiej oraz z dotacji Naczelnej Rady Adwokackiej z CFSA. Na dużą pochwałę za szczególnie duży wkład przy budowie i organizacji Ośrodka zasługuje przede wszystkim kolega Zygmunt Deczyński.

Przykładem poważnej, a nade wszystko owocnej pracy społecznej może być praca adw. Jerzego Nowopolskiego, wieloletniego prezesa Miejskiego Klubu Tenisowego w Łodzi. Dzięki jego inicjatywie i wysiłkom Klub posiada nowoczesny ośrodek, wychował zdolnych, doskonałych zawodników, będących już dziś reprezentantami Polski, i jest najsilniejszym klubem tenisowym w Polsce.

Podobną działalność przejawia adw. Witold Kaczyński, współzałożyciel i prezes łódzkiego Klubu Jeździeckiego.

Od kilku lat zespoły adwokackie m. Łodzi, na apel „Przyjaciółki”, prowadzą bezpłatnie lub kredytowo sprawy alimentacyjne z terenu całego kraju. Oczywiście jeśli sprawa toczy się w sądzie poza Łodzią, to pomoc kolegów ogranicza się do bezpłatnego napisania pozwu, porad i udzielania wskazówek korespondencyjnie.

Dyskusyjna do niedawna kwestia, czy prowadzenie spraw z urzędu można zaliczyć do pracy społecznej, dziś — wobec obowiązywania przepisów o regulowaniu należności za urzędówki przez zespół — wydaje się być już rozstrzygnięta. Odpadł element bezpłatności, wobec czego trudno jest mówić o pracy społecznej. Podkreślić należy, że świadczenia z tego tytułu były pokaźne. Tak więc w roku 1965 na terenie samej Łodzi Rada nasza aż w 473 sprawach cywilnych ustanowiła kolegów pełnomocnikami z urzędu. Do tego dochodzi — rzecz jasna — pokaźna liczba obron z urzędu w sprawach karnych i w sądach dla nieletnich, a nadto nadmiar spraw z Okręgowego Sądu Ubezpieczeń Społecznych.

Natomiast bez żadnej wątpliwości ma charakter pracy społecznej bezpłatna pomoc prawna. W Łodzi udzielane są raz w tygodniu przez dyżurujących kolegów bezpłatne porady prawne. Na życzenie terenowych komórek Frontu Jedności Narodu kierujemy również kolegów na dyżury celem udzielania porad i pomocy prawnej rencistom w Państwowym Domu Rencistów. Bezpłatnej pomocy prawnej rencistom i inwalidom udzielają także członkowie Zespołu Adwokackiego w Radomsku. Ponadto wielu kolegów indywidualnie udziela bezpłatnych porad prawnych w terenowych Komitetach Frontu Jedności Narodu, Związku Młodzieży Socjalistycznej, w związkach zawodowych i w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację.

Jak wynika z powyższego, duży procent adwokatów Izby łódzkiej pracuje społecznie, wykazując w ten sposób zarazem i zaangażowanie polityczne.

Zebrane przez Radę Adwokacką dane o pracy społecznej zostały przeanalizowane przez powołaną komisję pracy społecznej w składzie: adw. Stefan Majsterek, Zygmunt Deczyński i Szczepan Bocheński, z udziałem I Sekretarza POP PZPR adw. Andrzeja Jaklicza. Komisja, dostrzegając pozytywne momenty, jak np. duże procentowo zaangażowanie adwokatów w pracy społecznej, dostrzegła również i ujemne strony tej pracy, do których zaliczyła:

- 1) niepełne wykorzystanie adwokatów w pracy społecznej,
- 2) rozproszenie pracy w licznych organizacjach,
- 3) pracę niekiedy jedynie dorywczą,
- 4) słabe zaangażowanie w pracy młodszego pokolenia.

Komisja pracy społecznej, której zadanie polegać będzie nie na kierowaniu pracą społeczną w administracyjnym znaczeniu, lecz na jej ewidencjonowaniu i ułatwianiu zgłaszającym się kolegom znalezienia odpowiadającej im pracy, pragnąc usunąć dostrzeżone braki, opracowała następujący plan pracy:

- 1) aktywizacja adwokatów w pracach terenowych kół Frontu Jedności Narodu,
- 2) większe zaangażowanie w akcji odczytowej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej,
- 3) aktywizacja terenowych kół Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- 4) udzielanie konsultacji prawnych w społecznych komitetach pojednawczych,
- 5) pomoc prawna i odczytowa w kółkach rolniczych,
- 6) aktywizacja kobiet w pracy społecznej w miejscu zamieszkania.

Powyższy plan pracy przedstawiono delegatom na zgromadzeniu delegatów Izby Łódzkiej w dniu 17 kwietnia 1966 r. z jednoczesnym apelem, żeby sprawę pracy społecznej adwokatury przenieśli na zebrania zespołowe.

Rada Adwokacka umieściła ze swej strony sprawę pracy społecznej na porządku obrad zebrania kierowników zespołów adwokackich Izby Łódzkiej w dniu 14 maja 1966 r. i na swym posiedzeniu w dniu 2 czerwca 1966 r.

Na zebraniu kierownicy zespołów adwokackich zostali poinformowani o przebiegu narady w sprawie pracy społecznej, która odbyła się w dniu 12 marca 1966 r. w Naczelnej Radzie Adwokackiej, przedstawiono im plan pracy oraz wskazano, które organizacje społeczne zabiegają o pracę adwokatów. Zlecono również kierownikom zespołów, aby zagadnienie pracy społecznej omówili na zebraniach zespołów i nakłaniali kolegów do zgłaszania się do tej pracy. Apel ten spotkał się z odzewem kolegów, którzy w liczbie około 20 zgłosili się do pracy w Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich.

Na posiedzeniu Rady Adwokackiej w dniu 2 czerwca 1966 r. zapoznano się z uchwałami Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 12 maja 1966 r. w sprawie pracy społecznej. Postanowiono odpisy tych uchwał przesać zespołom adwokackim, a w pracach Komisji uwzględniać zalecenia wynikające z tych uchwał. Ponadto zdecydowano, żeby po feriach letnich zorganizować w Łodzi naradę poświęconą sprawie pracy społecznej z udziałem przedstawicieli zainteresowanych organizacji ze szczebla wojewódzkiego.

*

Krótki ten przegląd pozwala stwierdzić, że adwokaci Izby Łódzkiej są należycie zaangażowani w pracę społeczną i chyba wykonują ją dobrze. Dowodem wysokiej oceny tej pracy i uznania ze strony władz partyjnych i rządowych może być fakt przyznania adwokatom Izby Łódzkiej wysokich odznaczeń państwowych, a nadto Honorowych Odznaczeń m. Łodzi i Województwa Łódzkiego, Odznak 1000-lecia Państwa Polskiego, Złoty Odznak ZPP i TPPR.

Uznanie to powinno nas zachęcać do dalszej pracy. Powinniśmy się starać o to, żeby nie zawieść pokładanego w nas zaufania i pracować

jeszcze więcej i jeszcze lepiej. Szeroki zakres zagadnień interesujących poszczególne organizacje społeczne daje możliwość znalezienia wdzięcznego pola do pracy dla każdego adwokata. Rozumiemy, że dla prawidłowego ukształtowania postawy adwokata niezbędne jest ściśle powiązanie go z ustrojem, z organami władzy ludowej, ze społeczeństwem. Osiągnąć to można właśnie przez udział w pracy społecznej.

LECH KOSZEWSKI

Możliwość podjęcia pracy przez adwokata w czasie zawieszenia w czynnościach zawodowych

Przepisy dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokatów zawarte w ustawie o ustroju adwokatury przewidują, że adwokat może być zawieszony w czynnościach zawodowych:

- a) orzeczeniem kary dyscyplinarnej zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres od trzech miesięcy do lat dwóch (art. 94 ust. 1 pkt 4),
- b) w drodze tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych w związku z toczącym się postępowaniem dyscyplinarnym.

Tymczasowe zawieszenie może być orzeczone przez komisję dyscyplinarną postanowieniem (art. 94 ust. 2) lub decyzją Ministra Sprawiedliwości, wydaną w związku z poleceniem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko adwokatowi (art. 99 ust. 1).

Kara zawieszenia, którą orzeka komisja dyscyplinarna, wymierzana jest na czas ściśle określony, przy czym obligatoryjne jest zaliczanie na poczet tej kary okresu tymczasowego zawieszenia (§ 47 rozp. z dnia 22.XII.1964 r.). Ustawa nie określa natomiast okresu, przez jaki może trwać tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych, które ustaje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego (art. 99 ust. 2), bądź też — w wypadku wyrażenia zgody na uchylenie tymczasowego zawieszenia przez Ministra Sprawiedliwości na wniosek komisji dyscyplinarnej lub na skutek odwołania się adwokata od postanowienia komisji dyscyplinarnej do wyższej komisji dyscyplinarnej.

Tymczasowe zawieszenie jest dla adwokata bardzo poważnym zagrożeniem, gdyż może ono trwać bardzo długo (jak to zresztą potwierdziła nieraz praktyka), a ostatecznie postępowanie dyscyplinarne może się zakończyć niewinnieniem lub orzeczeniem innej, mniej dolegliwej kary.

Sytuacja adwokata tymczasowo zawieszzonego w czynnościach zawodowych jest identyczna z tą, jaka występuje przy wykonywaniu prawomocnego orzeczenia kary zawieszenia w czynnościach zawodowych. Wynika to w sposób niewątpliwy z art. 95 ust. 4 ustawy.